

INTERVJU SA IBADETE BUNJAKU - AHMETAJ

Priština | Datum: 12. maj, 2017. godine
Trajanje: 70 minuta

Prisutni:

1. Ibadete Bunjaku - Ahmetaj (Intervjuisana)
2. Eremire Krasnići (Vodila je intervju)
3. Donjeta Berisha (Kamera)

Simboli komentara u transkriptu neverbalne komunikacije:

() – emocionalna komunikacija

{ } – intervjuisani objašnjava gestovima

Ostali simboli u transkriptu:

[] – dodatak tekstu da bi se bolje razumeo

Fusnote su redaktorski dodaci koje daju više informacija o mestima, imenima ili o izrazima.

Prvi Deo

Eremire Krasnići: Gospoda Ibadeta, da li možete da nam govorite... kao prvo možete da se predstavljate pored kamere i da nastavite o vašem detinjstvu, vaše prve uspomene u rano detinjstvo.

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da. Ja se zovem Ibadeta Bunjaku, sada Ahmetaj. Rođena sam u Prištini, gde sam i porasla. Ja sam stanovala na ulici Svetozara Markovića, bivša ulica Svetozar Marković, blizu škole bivše “Miladin Popović”, sada “Pjeter Bogdani”. Tu sam ja završila osnovnu školu. Zatim dve godine ja sam završila u tehničkoj školi i dve zadnje godine, treću i četvrtu godinu, ja sam završila u Učiteljskoj Školi, pravac: sekretar programa za redakcije.

Moje rano detinjstvo je interesantno jer ja potičem iz jedne porodice bivšeg političkog zatvorenika. Tako reći, mi kao deca bili smo nadahnuti patriotskim idejama. Često se sećam mog starijeg brata, Džavita, koji je putovao daleko i daleko, samo da bih snimio filmove iz Albanije i da bih mogli da gledamo i mi, i da se vaspitavamo u tom duhu. Bili smo dobri đaci, ali i naselje gde sam ja živela, bilo je puno i prepuno jako dobrih ljudi. Što znači, imali smo sreće što smo porasli u jedno izvanredno dobro naselje, tiho, svi su bili intelektualci, pa i mi smo bili iz jedne intelektualne porodice.

Tako da, mi smo se porasle i na učenjem pesmi, slušali smo različite storijske kao interesantnih počev od oca... kako je pričao moj otac o ratu na Kitki, koji je bio izvanredan i značajan rat... pokazao je

nama kako je bilo za vreme balista, kako su ratovali, i tako redom. Ja sam uvek imala neku radoznalost, možda bila sam mnogo radoznala jer ja sam bila najmlađe dete u kuću, celo vreme ja sam vršila pritisak mom ocu da mi kaže što je rat, šta se desilo tada, sve i svačega... koliko, koliko je broj devojčica koja su pohađale školu i tako redom. Jer slušala sam različitih storija da devojke mnogo malo su imale prava u ono vreme da ne kažem u opšte. Tako da moj otac je bio mnogo interesantan. On je nama dao motiv i volju da mi učimo, da završimo fakultet i da budemo sposobne za sebe.

Eremire Krasnići: Šta je pričao o tim vremenima vaš otac?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Obično pričao je o ratovima u Kitki, kako se desilo u ono vreme.

Eremire Krasnići: U kom rejonu se nalazi?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Rejon prema Hogošta, tačno nad Hogošta. Tačna godina... sada ne bih se setila, ali on je nama pričao kako su stare žene bile poštovane, junakinje, kako su ih nazvali tada u to vreme, one su uradile vrlo interesantne stvari, i mnogo kako su ih sakrili, znači nisu govorili Nemcima ili Italijanima u to vreme da su bile tu... i tako redom. Oni krajevi su bili ilegalni deo. I moj otac je imao nekoliko ožiljaka u glavi, a ja sam uvek rekla: "Oh tata šta je ovo tebe?" "Eh, ovo su ožiljke sa rata, kada sam bio, ali dobro dao je Bog da se ja spasim."

Imala sam... videla sam ja i ovako u našoj porodici da moj otac nikada nije pravio pritisak, mojoj majci, znate, da kaže: "Ej, ti ženo, ti treba da uradiš ovo, ti treba da uradiš ono..." ali uvek je rekao mojoj majci: "Ti si žena, ali nema veze, ti treba da radiš sa decom, naročito sa ćerkama." Često puta moja majka je bila ljubomorna zašto je moj otac ostavio mene pare ispod jastuka... "Idi kupuj ove knjige, i pročitaj ove su knjige za naše dobro." I tako redom. I počeli su godine, ne '81., ne nego počelo još ranije od '80....

Eremire Krasnići: Vi kada ste rođeni?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ja sam rođena 1969.... Videla sam kada su se pokupili mnogo ljudi tamo, častim i neke žene u našoj porodici, da, u moju kuću, i razgovaraju. Ali mi smo deca bila, ja sam bila negde u petom razredu. Ali interesantno, radoznalost i tokom čitanja mi smo nešto razumeli. I uvek

smo rekli i mom bratu: “Nešto se dešava,” vi znate: “ali vi nećete da nam kažete.” “Doći će vreme kada i vi ima da saznate.”

I sećam se kao danas '81 godina. Bila sam u šestom razredu. Jako dobro se sećam toga dana. Kada su napustili svi školske časove, jer se nalazu u demonstracije. I bilo je oko šest časova u več. Ja sa mojom sestrom od strica... jer živeli smo u istom dvorištu: “Gde idemo ?” “Hajde idemo i mi,” reče, “ka centru.” Meni je bilo blizu, imali smo kuću kod tehničke škole. Idemo kod Robne Kuće gde je ranije bila. Šta da vidimo mi tu? Interesantno. Puno studenata, puno. I nama su nam dali nešto hleba da delimo studentima. I mnogo interesantno, ona njihova volja, bez straha, ali...

Eremire Krasnići: U centru, na putu ili kako?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Na putu, u sred puta, ovde kod trga “Majka Tereza” gde i sada. Bilo je, bilo je pun trg sa studentima. I neki ljudi nama su nam dali hleb: “Idite, dajte studentima jer nisu jeli ceo dan.” I pade mrak, mrak, dok moja sestra od strica ostade tamo u sred studenata. Kako šesti razred... i ja počnem da plačem, i u jakoj brzini stigao je moj brat, ne znam kako me video.... Samo kada je počelo sa suzavcima. On je uzeo jednu devojčicu, ona je pala u nesvest a on nju vuče sa sobom.

“Šta si tražila ti ovde?” “Pa,” reko: “gde ste vi i mi.” Zna, mi celo vreme otišle smo krijući, da nas ne vide. I našle smo se sa sestrom od strica, jedva je nekako izašla. Posle moj stric, moj stric na brzinu dohvati nas za rukom i doveo je nas kod kuće. I tako mi uvek smo bili motivisani od toga puta. Da, interesantno je, ja i kao dete, bila sam žilava [kao] dete. I u naselju gde sam ja živela bilo je i nekih Turci i kao dete mi smo imali nekoliko konflikata, ali neke velike nesporazume da ne bih mogli da se sporazumemo. Mi možda malo smo se sporečkali, oni su rekli: “Sultan Murati”, a ja sam rekla: “Skenderbegovi”. Kao deca, razumeš? Ima nekoliko storije... inače ja sada imam dobre odnose sa njima, sa onim iz mog naselja. I često mi kaže ona moja drugarica: “Ej da li se sećaš kada si mi rekla, vama samo Skenderbegovi vama su se mogli osvetiti?” I tako redom.

Posle, godina, prva godina, srednje tehničke škole. Počeli su da strpaju u zatvor moju porodicu.

Eremire Krasnići: Zbog koji razloga? Oni su ranije bili uhapšeni ili po prvi put?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Bilo je prvi put kada su ih uhapsili. Bio, bio prvi koji se uhapsio, Ramadan Bunjaku. On je uhapšen sa grupom Naima Šale. Posle dve godine.... Pa u ono vreme kada se uhapsio Ramadani, uzela je na informativnom razgovoru sve što je bilo muško u kući i ostali su, skoro ceo dan, do sutra dan nisu došli... ni sama ne znam koliko policijskih kampanja. Nas su bacili u jednu stranu u ćošku. I tu su nas povredile sa naj nepovoljnim rečima, gde su ih našli? “Vi ne znate ništa, šta su ove knjige?” Uzeli knjige od Kadarea, bile su knjige koje su bile zabranjene tada, ali mi ipak smo nekako obezbedili i pročitati smo svi redom u našoj porodici, od naje mlađeg do naje starijeg. I zatim uvek mi smo komentirali između ono što nismo razumeli, i ono što smo razumeli i ono šta se odnosi u situaciji kojoj se nalazimo.

Eremire Krasnići: Koja je bila godina?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Godina '83. Ostale su sve žene bez muževa u kućama. Bila je izvanredno teška situacija u ono vreme. I od toga dan ja sam se odlučila da se bavim ilegalno.

Eremire Krasnići: Možete da mi kažete malo detaljnije koji je bio razlog, zašto su uzeli da ih uhapsu? Koji je bio cilj?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Razlog uhapšenja, preteksti je bio nacionalizam, iredentizam. Ramadani bio je odličan student, izvanredan i na četvrtoj godini, znači na završetku Pravnog Fakulteta. Ne sećam se još koliko ispita je on imao kada... su ga uhapsili. Oni su se sudili na deset godine u Beogradskom sudu za iredentizam, nacionalizam, i ovakvih...

Eremire Krasnići: Jeli on bio vaš stric ?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Brat od strica, ali, jer moj stric je bio mnogo star. Isto i moj otac je bio, jer ja sam naje mlađe dete. Posle dve godine kaznio se Nuhi Bunjaku sa grupom Kafedžolia, Rifat Kafedžolia, Aiša Đonbalaj, i ostale ne sećam, Sadik Jašari kako mi se čini bio je zadnji. On je bio kažnjen 15 godine zatvora. Bio je u zatvoru u Peć. I tako nama nije ostalo više nego da nas prate non-stop u škole. Sestra od strica bila je isterana od škole, u prvoj godini. Za mene su preduzeli mere.

Eremire Krasnići: Disciplinske?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Disciplinske. Što znači, nisam imala pravo da budem član u predsedništvo razreda, predsednik razreda, bez obzira da je uspeh bio izvanredno dobar.

Eremire Krasnići: Koja su ova grupa gde su se učlanile vaši članovi porodice ?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: To su ilegalne Grupe bile, različite, KPOK-a, Pokret za slobodu...

Eremire Krasnići: Mislim koje su vrednosti promovisali?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Patriotske vrednosti. Ništa drugo, samo patriotske vrednosti. I tako da mi smo se odrasle u tom duhu. Mi možda nismo imali vremena da se bavimo sa luksuznim stvarima. Znači, mi smo čitali naje više, mi smo komentirali, i u koliko smo mogli da prenesemo našim vršnjacima [da kažemo]: “Hej knjiga ‘Svadba’ od Ismaila Kadarea je fenomenalna, pročitaj jer je ovakva, ili knjiga ‘Generali mrtve vojske’ ili ‘Selo između voda’, ‘Kada bih bio muško’”. Na ono vreme kada smo bili u osnovnoj i tako redom.

Interesantno, knjiga koja je meni ostavila utiske je knjiga, prvi roman koji sam ja čitala na drugom razredu, je: “Zeleno pojište” i “Mrtenica” knjige koje nema da ih zaboravim nikada, nikada. I zadnja knjiga koju sam ja pročitala sada, koju sam je završila, je: “Lovac Balona”, koja je jedna knjiga (uzdahne) *no comment!* I danas nastavim čitanjem, ne mogu, [da ne] čitam. Ja sam zaljubljena na čitanje, meni je čitanje uteha. Nezavisno od koga ja dobijem knjigu ko mi ponudi knjigu, da ne govorim o bivšim knjigama koja smo čitali. Bilo je različitih, ne mogu da kažem... ni sam ne znam koliko sam ih pročitala.

Eremire Krasnići: Kako je bilo put prema ilegali?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Sasvim slučajno je bilo. Desilo se.... Ovaj brat od moga strica, prije nego da ga uhapsu, imali su afiša, različitih knjiga, petparačke novine, kao vrsta... sada sećam se, sada, po put kampanja, da urade različite kampanje, i nekoliko malih novi nice i da ih raspodelimo. Na primer, imala sam sreće i imao sam priliku da se upoznajem kada sam bila veoma mala sa Haljilj Aljidemijem, imala sam veliku sreću kada sam se upoznala sa Ukšin Hoti, koja vrlina je... on je nešto božanstven i

kako da se ne motivišem kada smo videli jako interesantnih stvari koje ja danas prenesem mojoj deci.

Uvek je on meni doneo neke petparačke novine: “Idi ponesi čika Haljilju.” Ja nikad nisam znala ko je čika Haljilj, ko je čika Ukšin? Da li me razumeš? Celo vreme ja sam bila neka vrsta poštara i ne svesno, znaš, kada znaš... i ovako ja sam pošla na prvom razredu srednje škole, tada počela sam da svatim neke stvari malo drugačije. U drugoj [godini] mi smo se ubacili. Ušli smo. Bilo je nas: Šemsi Veseli, sada je član, poslanik Skupštine Opštine Prištine, Ramadan Avdia, sada živi u Švajcarskoj i član je u DSK-a [Demokratska Stranka Kosova], i tako... sa ovim... bilo je i Bedžet Keljmendi, koji sada živi u Švedskoj. On je oženjen sa jednom od naje boljih drugarica, Valbona, koja je bila u našoj grupaciji. Bio je Afrim Žitia, samo Afrim, pa ona kasnije je otišla, da studira u prvoj godini, ja sam se susrela sa prvo sa Afrimom Žitijom.

Eremire Krasnići: Šta ste uradili, kako je bilo organizovanje? Koja aktivnost?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Obično imali smo...

Eremire Krasnići: Petparačke novine?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj:... da sredimo petparačke novine, imali smo da kao jedna vrsta uređivanja, redakcije, da se koriguje, korigovati [imali] bilo je zadatak da vidimo gde smo napravili neki popust u pravopisu. Mada imali smo mnogo, striktno je bilo da ne popustimo ni jednom, ni jedno slovo sa pravopisa na albanskom jeziku... barem, ovaj Afrim Žitia bio je veliki fanatik na ovom aspektu. Imali smo... bilo je i više njih, ali ja spominjem one sa kojim smo mi sarađivali mnogo.

Mi smo organizovali demonstracije ‘88. godine, ako ne pogrešim. Mi smo organizovali u celom centru Prištini, mi smo krenuli od Studentskog Centra. Bili smo studenti u prvoj godini na Filozofskom Fakultetu smer Jezika i Književnosti. I od tuda počeli smo da izlazimo u površini, oseti se. Ja sam jednom bila na informativnom razgovoru ali grupa je odlučila da ja izlazim vani. Otišla sam vani. Ja sam ostala u Švajcarskom jednu godinu. Ne, baš jedna godina, ali malo manje. Posle dve meseci kada sam ja otišla u Švajcarskoj, Afrim Žitia su ubili. Njega su ubili u “Kodra e Trimave” sa Fahri Fazljiom. I tako redom.

Eremire Krasnići: U kakvom stanju je bila vaša porodica tokom perioda od '83 - '88. godine? Nekoliko su bili uhapšeni od vaše porodice?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ne, mnogo interesantno u ono vreme ljudi su imali veliku ljubav jedan prema drugome i ta ljubav jedan prema drugog nas je održala. Nije bilo ja mislim, ali mogu i da pogrešim. Danas meni se čini samo interesom sve... tada nije bilo, tada imali smo između nas veliku ljubav i.... Pa zamisli ti, mi smo spavali pod ovim uslovima, sobnih uslova {i pokaže sobu gde se vodi intervju... negde oko 30 ljudi. I poštovanje je bilo na velikom nivou. Nisi razmišljala da si legla sa jednim drugarom iz grupe i da ti se nešto desilo. Apsolutno. Mogla si i da spavaš sa njim bez problema i da ti ne pada na pamet da može nešto da ti se dešava za to što si ženska. Bilo je tada izvanredno veliko poštovanje. I nismo imali vreme da razmišljamo, nismo se bavili tim stvarima, apsolutno. Jer tada imali smo, imali smo druge poslove, sasvim druge poslove.

I tako redom počeli smo da, pa počeli smo da idemo i u praštanje krvi. Bila sam član Saveta, član Predsedništva, u to vreme, Savet za Zaštitu Ljudskih Prava. Zatim prešla sam na Udruženju Pisaca, ovde su imali kancelarije, ovde negde kod stadiona.... DSK-a u ono vreme je tamo imala. Imala sam sreću što sam se sastala i sa Ibrahimom Rugovom. Bili smo bliži, sedeli smo. Menjali smo mišljenja, mnogo mišljenja i ideja.

Eremire Krasnići: Da li je on podržavao “Ilegalu”? Mislim da...

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Nije on znao da smo bili u “Ilegali” u ono vreme i nije nam se dala prilika da razgovaramo o tome mnogo. Ali jedno posebno poštovanje imali smo za Fehmi Aganijem. Bio je jedno poštovanje i profesor Fakulteta, naš čovek, bio je izvanredan čovek koji je nas podržavao sa dostojanstvom.

Eremire Krasnići: Šta ste vi studirali, oprostite?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Jezik i Albansku književnost. I od tuda odlučili smo nekoliko drugova sa Udruženje Pisaca. Stigla je odluka i jedna konsultacija sa Havom i Myrveta Drešom, koji samo što izašli iz zatvora, počeli da govorimo i odlučili smo da otpočnemo ovu akciju. Vidimo da situacija u Kosovo svakoga dana se otežava i otežava. Više nismo mogli da nađemo nešto lepog ništa ne ide dobro.

I još nešto zaboravi da kažem... tadašnja vlada, ako jedna porodica ima političkih zatvorenika, pokušali su na više načina... pogotovo ako su imali devojke da ih nekako degenerišu. Na više načina, nisu birali srestva. Mi smo se zalagali i ratovali da barem one porodice koje imaju decu, da ih nekako čuvamo od ovih stvari. Degenerisanje. Tu su se približili mnogo ljudi i mnogo civilnih policajaca i Bog zna ko, odakle znam ja, i tako redom.

Eremire Krasnići: I šta su predlagali, da li možete nešto konkretnije?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da jednom da se izlazi, na kafu, da se izlazi po raznim kafićima, šta tada i nije bilo... znači kako da kažem, alkohol za ženske u ona vremena je bio apsurdan, jer sada nije ništa... sada je sasvim drugačije, Eremira, pa ja možda i ne umem da opišem baš dobro, jer je prošla dosta dugo vremena. Dakle nije samo što je dugo vreme prošla, ali ima mnogo stvari koje sam ja doživela i za vreme demonstracija u vreme kada drugovi su nama ubili. Znači, doživeli smo izvanredno teško, ili one prilike kada drugaru ili drugarici ne možeš da pružiš prvu pomoć.

Ja sam jedan od lica koja je doživela štrajk rudara... studenti kada su imali štrajk... član predsedništva, kada Suriya Pupovci je održavao govor pored studenata, sedam dana koji su se odlučili da se zatvore u Sali 25, bivši - "25 Maj".

Eremire Krasnići: Solidarisati se, jel da?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da se solidarišemo sa rudarima. U ono vreme bilo je pod rukovodstvom Fadila Kryeziu, koji sada mislim da je član Skupštine Opštine Prizrena. On je bio stariji od mene. Mi sa njima smo bili u dobrim odnosima i mogli smo da stojimo svi studenti stoički jednu nedelju, sedam dana da se ne jede, pa možda i da se ne pije.

Eremire Krasnići: Možete da nam kažete malo više, kako je počelo? Kako je počelo, ili kako je bilo?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ovo je počelo sasvim slučajno. Veoma brzo smo odlučili mi jedna grupa, jedna mala grupacija ali jako brzo su se solidarisali svi studenti sa studentskog doma. I masa samo, se omnožila, od početka samo se povećava masa, što više ljudi mi se onesvestimo tokom tih vremena, jer

sala je, ti znaš kolika je sala, koliko je velika... sada se zove mislim "1 Oktobar", da. Tako velika bila, ali mi smo imali, tamo oko 20 hiljada studenata imali smo u ono vreme. Sada mogu da pogrešim u ciframa, pa bilo je dosta studenata i da nije se priključio... imali smo veliku nadu da će se uključiti i masa običnih građana, sa studentima.

Tako da, mi smo dobro sedeli... bilo je onesvestiće, bilo je... bila je jedna, zatvoreni, jer nismo mogli da otvaramo vrata, jer su već počeli Pokrajinski Komitet, u ono vreme, ovde je već palo, znači, da li su ostavke. Mi smo se plašili da neće da ulazi policija unutra... tako da, malo vazduh je bilo, zatvoreni vazduh nije kao drugih puta. I od tuda je počelo, poslednji put kada smo napustili salu i demonstrirali smo. Mi smo se dobro objavili nezadovoljstva, šta ćemo i šta nećemo. I tako redom.

Eremire Krasnići: Kako je prošlo sa sastankom ?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Počeli smo... počeli smo sa dugim razgovorima, kada su napustili iz zatvora Havu, Mirvetu, jest' Fljamur Gaši, koji sada živi u Albaniji kao što znam, jer Fljamura ima dugo vremena, kada ga nisam videla mada smo se videli jako često i izvanredno društvo, sastali smo se i sada imamo dobre odnose, mi smo se upoznavali preko fejsbooka, drago mi je što imamo socijalne mreže i sada mi smo se upoznali... Bio je Adem Grabovci, doneli smo odluke. Nismo znali da će dobiti toliko veliku masu. Doneli smo male odluke da oni treba da počnu iz Peći. Prva porodica kojoj smo otišli, da se praštaju jedno dve -tri zabune, spletke ...

Jer kao što smo videli da Kosovo ima da doživi veće opasnosti i mora da ulazi u rat. I kako da ulazimo mi u ratu sa tolikim neprijateljstvom. Zatim odlučili smo da se delimo u rejonima. Pošto smo bili na prvom slučaju gde je bilo prašta jedna zabuna, ako ne grešim... Eremira, ja se izvinjavam ali mogu da pogrešim ovde, prvi slučaj. Da ja imam prve snimke negde u kući, šta se dešavalo, inače mnogo malo slike mogao sam da sačuvam za vreme rata i video i slike imali smo na ono vreme. Ja sam ih sačuvao dosta, sa velikom ljubomorom.

I mene, ja lično želela sam da radim u zoni Drenice. I često puta me pitaju: "Zašto? Razlog? Zašto u zoni Drenice?" Ja sam bila čula da zona Drenice, je bila zona gde ženske nisu imali nikakva prava. Bila sam jedina ženska sa više muškaraca. I počeli smo da rastemo kao grupa. Praštanja je počelo isto da raste. Zahtevi su bili prevelike i tako počela je da raste mreža na veliko. Znači, obuhvatili smo celo Kosovo. U

svim područjima Kosova bilo je jedan organizator i posle njega, organizatora bili su i drugi ljudi, sve do deset ljudi.

Eremire Krasnići: Da li je bilo spontana stvar ovo, ili?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da vrlo spontano je bilo, ne Bog zna koja spontanost, ili recimo da je spontano bilo formiranje velike grupacije. Jer spontano nije ako smo se mi odlučili da ulazimo u dotičnoj porodici koja je imala neku nezgodu ili pobunu sa jednom.... Međutim, osetili smo da ima veoma veliku potrebu.

Kada smo počeli neki razgovor, o i ovo je vazno, i ovo je dobro, da li me razumeš? I počeli smo da se širimo na veliko. Posle bilo je i zahteva na velikom broju. Oni ljudi sada sami su se pojavili i nisu dali mira. Ja sam otišla u zoni Drenice. Spavala sam u Komorane tri meseci. Ali ne znam, ja po nekada sama, sebe ne volim, zašto sam tako hrabra. Otišla sam u jednu porodicu koju uopšte nisam ih poznavala ranije.

Eremire Krasnići: Kako su te primili?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Aiii, pa samo Bog zna po nekad kako ti donese tvoju sreću. Ja nisam znala koja je porodica i samo ulazimo.... Bila sam ja i uzela sam i Adeljina Badivuku, možda je poznaješ? To je njoj devojačko prezime, ranije tako se prezivala...

Eremire Krasnići: Topljica?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Topljica, da. I celo vreme ja sam radila sa Adeljinom.

Eremire Krasnići: Vi obe ste boravili u toj porodici?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Obe smo boravili u toj porodici. Bio je Fatos Gaši, bio je... Fatos koji je umro mnogo mlad, Mentor Gaši, njegov brat. Posle uključio se i gazda ove kuće...

Eremire Krasnići: Jeste li bili svi iz Prištine, ili kako ?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Svi iz Prištine, Prištine... Fatos bio je iz Kline, ali student u Prištini, posle je bio Agim, iz Peći, i on student iz Prištine. I ovako mi se napravili jedna izvanredna i dobra grupacija i odlučili smo kuda god idemo da završimo do kraja.

Adeljina bila je sasvim mlada, ali bila je zainteresovana mnogo. Ona je napisala jako dobrih pesama. I ja sam se bavila sa pesmama, pisala sam i ona celo vreme me pitala: "Ajde ti kao moja profesorica, tako mi dođeš, da li je ovo dobra poezija?" "Da, Adeljina. Uopšte ne razmišljaj!" Jer kao dete bila je jako dobra, i Adeljina protiče iz jedne izvanredne dobre porodice. Ja sam bila u njenu kuću, sedela sam, spavala sam. Jer Adeljina je bila i trovana na ono vreme. I...

Eremire Krasnići: Jeli ona bila tada u fakultetu u to vreme, jeli?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ne, učenica je bila, mlada je bila. Adeljina je od mene jako mlađa bila, mnogo.

Eremire Krasnići: I kako ste se upoznale, kako jel?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Mi smo se sreli sasvim slučajno u Udruženje Pisaca, u DSK-a. Ona je došla kao mlada devojčica. Znaš kada dolaze mlade devojke pre puno emocija, puno entuzijazma. I mene taka mi se sviđala Adeljina i ni jednom nisam sumnjala za njenu rast i njena postignuća ovde gde je danas. Mi nismo se videli od onih vremena ni jednom više. Međutim mi komuniciramo u fejsbuk. Ona često piše mojoj ćerki i kaže njoj: "Je si li ličila na majku ili ne?" I tako redom.

Mi odlučili smo da idemo. Idemo li? Otišle smo. Otišle smo u Komorane kod porodice Bisljim Zogaj. Bisljim Zogaj sada je poslanik u parlamentu Kosova, on je.... Da su nas dočekali tako dobro i prijateljski, nikad u životu ne bih verovala, u Drenici. Dobila sam neke dobre utiske da Drenica je sve pozlaćena.

Eremire Krasnići: Vi nikada niste bili ranije?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ne, ja nisam bila ni jednom ranije. I počeli smo.... To veče mi smo

prenoćili tu. Bisljimova majka i Bisljimov otac nama su pripremili hleb. Mi smo bili negde, ja... i oko negde sedam ljudi, plus *baca* [čika] Anton bio je sa nama, bio je Mujo Rugova sa nama, bio je Šefćet Canhasi sa nama, bio profesori Murat Bejta na to vreme, Šefćet Plana, je da ? Profesor Albanološkog Instituta.

I mi smo prenoćili tu e večere. I *baca* Anton, i sam *baca* Anton, bio je vrlo tih čovek. I on kaže: "Hajde reci lbe, oćeš da ostaneš ovde? Da li se plašiš?" Reko: "Ne, ni malo, ja ću da ostanem, ja sam se odlučila", rekoh: "i ima da privedemo kraju ovom poslu". Da, mnogo interesantno. Posao je počeo, počeli su sastanci sa ljudima.... Eh, porodica Bisljimova bila je vrlo interesantna. Imali su veliku razliku sa drugim porodicama.

Eremire Krasnići: U kom smislu?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ovi su bili napredni, mahom intelektualci. Pa možda i kao i na intelektualnom smislu bili su napredni. Počeli su da se polaze u zona tamo u dubokim selima. Bilo je dosta problematično jer tamo se desilo jedan krv jedna svađa. A prašta se samo od jednog čoveka. Na primer, mi smo imali u Gradice negde 18 krvne osvete, osam sukoba... osam ranjenih i negde oko dvanaest sukobi od strane jednog čoveka, svađa se prašta od jednog čoveka. Jako interesantno je bilo.

Eremire Krasnići: Kakav je bio ovaj pravni sistem?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Pa oni su sami delili pravdu na osnovu "Kanuna Ljeka Dukađinia".

Eremire Krasnići: Pa da, ali jedan čovek da odlučuje?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Tako jedan čovek odlučuje. I mi smo počeli da ulazimo po kućama. Da ulaze ženske {tresne glavom} mnogo nam bilo problematično.

Eremire Krasnići: Da li su bile ove kao rezultat bivše Jugoslavije, da nije ona ostavila ekonomski nerazvijeno i Drenički region, ili?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, sigurno. Pa kako nije ona kriva ona je tako ostavila? Da, ona ih je

ostavila jer kao što kaže jedna narodna poslovice, “Zavadi pa vladaj” ovo je bilo njihov moto. I kažem sa punim odgovornošću da ni jedan slučaj nije bio da nije bio vezan sa vlastima. Što znači: “Zavadi pa vladaj”.

Eremire Krasnići: Eh a kako...

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Eh naročito po zonama.... Pa zna se zona Drenice bila je od naje dotaknuti zona na oba Svetskih Rata. Mi znamo dobro [ona je] oštećena, oštećena preko svake mere. I špijunaža naj veća možda je bila tamo, jer normalno svaki rat ostavlja svoje posledice kod ove ljude. Bilo je, bili su veoma strašnijih slučajeva na koja ja često mislim da li ja živim u Kosovo, ili ne! Ili možda živim u severnu Afriku negde ili Južnu.

Eremire Krasnići: Možete da nam pokažete neki slučaj?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Slučaj u Kišna Reci, je jedan od slučajeva veoma teških. Nas su zvali pod hitno, ovi sa slučaja, i mi idemo, ja, Adeljina i Agim, i *baca* Anton mislim bio sa nama. I mi slušajući, slušamo celu storiju onoga gospodina... jer praštanje krvi je bilo veoma interesantno i kada se pretvorilo na živo [direktno], ne pozadi kamera... jer ovde je urađeno jedan ogroman posao, izvanredni posao. Otišli su možda deset puta kod one porodice sve dok nije se završilo, i posle su izašli javno. Eh meni ono prirodno meni se sviđalo uvek jer ona je imala posebne emocije. Bilo je suza. Ponekad od tuge ponekad od radosti. Bilo je svađa, bilo je i pohvale. Bilo je raznovrsnih stvari. Ali bilo je i veoma teških da se osećaš bolno.

Nas su zvali za ovaj slučaj, i mi smo otišli. Unapred su nas obavestili da je jedan jako težak slučaj. Zaboravila sam da kažem da na ovakvim slučajevima, na praštanju krvi u Drenici nama se pridružio i General Oslobodilačke Vojske, stari, Đeljadin Gaši, koji ni u jednom momentu nismo bili bez njega, on nas nije ostavio same. Bislim Zogaj i Đeljadin Gaši bili su vazda sa nama non-stop, noću i danju, tamo gde je bilo zahtev. Plus toga, porodica Bislimova imala u dispoziciji još tri vozila, kuda smo se mi krećili, znači, nam je bilo obezbeđeno kretanje. Pešake ili kolima, ili.... Mi nismo imali problema, mi možemo da stižemo u Tersteniku, jer su bila izvanredno sela po šumama, ovo je bio uvek problem domaćina, toga kod koga smo mi spavali tamo.

I mi slušajući slučaj tamo gde smo bili u Kišna Reku, zamisli ti muž posle 20 godina traži porodici žene obeštećenje ženi, porodici žene. I zbog čega: “Koji razlog, šta si uradio ženi?” Kada smo mi otišli kod porodice druge sada, kod oštećene stranke, tako smo ih nazvali, oštećena porodica, kaže devojkin otac, kaže: “Izgoreo ju je sa cigaretom”. Isti slučaj imali smo i negde u Lap. Pošto je... kada sam ja završila sa praštanjem krvi, ja sam prešla u Lap i u Peći. Samo na moje mesto nisam radila na onu stranu gde sam sada udata. Bilo je slučaja koja...

Eremire Krasnići: Kako je bilo, kakvu obeštećenje je tražio muž od žene?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Pa sada sa razloga da.... Nije hteo da kaže zašto j ubio svoju ženu...

Eremire Krasnići: Aha, on je ubio?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Pa da sa gvozdenim, sa cigaretom, sa gvozdenim... kazao je posle njen otac, otac one devojke. Jer mi smo otišli tamo da slušamo, na primer jednoga koji je vršio akta, posle otišli smo da slušamo oštećenu stranku. Jer ti dok nisi slušao obe stranke, i dok ne uzimaš još nekog od one porodice... ili on ti postavlja uslove: “Ja bih hteo da je tu Redžep Ćosja”. Morali smo da dođemo u Institut pa da ga uzimamo. Uhh, koliko puta otišli smo da uzimamo Redžepa Ćosju, Redžep Ćosja, Šefčet Canhasin. Mi smo uzeli mnogo njih, profesora Murat Bejta, mnogo njih su došli. Emina Kabašia, koji ni jednom nije se odaljio od nas, profesor koji je.... Mnogo, ne znam, nemam reći za profesora Emina Kabašia. Ni jednom nije nas ostavio same. Obično on je nas zvao: “Ćerke moje”. I ovako se završio ovaj slučaj.

Eremire Krasnići: Koliko puta ste otišli i dali se praštao ovaj slučaj?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Jedno deset puta smo bili, i da i ovaj je praštan. Jedan drugi slučaj koji je bio u Tersteniku. Jedan starac, na ivici smrti je bio. On nije nas primio unutra. Izašao i isterao je sa prutim. I kaže svojim sinovima i.... Šta sve... mi smo insistirali vazda i ulazili smo unutra. Taj je imao veliki orao {pokaže sa rukama}. Orao. Bio je veliki patriota. I tokom razgovora, razgovaramo i ja ti se nerviram. Reko: “Skinij taj orao, ti nisi pravi čovek!” Dohvatim orao i izgazim i reko.... I on mene isterao napolje i nije me primio više ni jednom.

Posle jedne nedelje, bile su vrsne grupacije. Reko: “Ne, dok mi ne dođe ona devojka”. Reče: “Ja samo njoj ima da praštam”, reče: “drugome ne”. Barem imam slike, pokazaću ti. I posle bili su i televizija vrsna u ono vreme. I ja sam otišla. “Što baš njoj čiko?” Reče: “Eh, da neko skine orao od tuda potrebno je bajagi neka snaga”.

Eremire Krasnići: Kakav je bio slučaj?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Slučaj... sve ubijanje, sve ubijanja. Ubili se, ubijanje, ubijanje. I to sve za međe. Znate, nije bilo ubijanja motivisana na moral, apsolutno ne. Ali, vidite ubijanje za međe... “Uzeli mi metar zemlje, sa ove strane”. Ja ti kažem ovde je: “Zavadi pa vladaj”. Ovim je mnogo ili od vlasti, on je učestvovao, bivša vlast. Uvek.

Drugi slučaj kojeg ja sam beležila u mojim spisima je, majka Hajria u Lapušnik. Bio je jedan slučaj jako dodirljiv. Kada su nas pozvali da idemo na tom mestu, rekli nam da ne možete otići sa puno ljudi. I mi gledali smo situaciju kako je rekao, kada su pokazali ljudi, ja sam odlučila da uzimam Adeljinu i profesoricu Drita Statovci, i otišli smo sve nas tri... mi smo otišli puno ljudi, ali nas tri otišli smo i ulazili smo unutra.

Užasno. Šta da vidiš u toj kući? Deca se igraju na polje. Njihov pogled je bio izvanredno interesantan. Sigurno su pitali: “Ko su ovi, što su došli, šta traže oni od nas?” I mnogo interesantno, kako smo ulazili, sedeli smo, da li zna stara {imitira staru kako ume rukama}. Mi smo razumeli odmah, profesorica Drita barem reče: “Ibe, ne moj mnogo da se zadržiš”. U ono vreme ja sam imala nadimak Ibja. I ona saznala zašto smo mi došle i reče: “Ja nikog...”

Eremire Krasnići: Šta se desilo kod njih?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Njima se desilo dosta, ubili su se dva sina sa sekirom. I ekstremiteti pokupila je sama njihova majka.

Eremire Krasnići: Ko je njih ubio?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Kako?

Eremire Krasnići: Ko je njih ubio?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Njih je ubio komšija, koji.... Od toga slučaja posle još nekoliko slučajeva koja su nadovezana, da se osвете krv, dali razumeš, potrebno je bilo da se praštaju neke krvi-ubijanja i nekoliko slučajeva gde su ljudi bili ranjeni. Nju su zvali majka Hajrija i majka Hajrija imala je samo jednog sina o kome nismo znali. I ona nam kaže: “Ja znam, zašto ste došli”, i kaže: “imam jedan zahtev za vas, da vi sačekate dok mi se vrati sin sa posla”, govorimo za pola sata: “da dolazi sin sa posla”.

I mi smo se odlučili da: “Da, u redu. Tu smo čekali”. Imam beleženo u knjizi, možete pročitati, čitajte vi ili ja mogu da čitam, nije mnogo. I sin stiže. I on je svatio zašto smo mi došli, jer bilo je puno vozila vani, bili su poštovani profesori. Odlučio je i reče: “Na vaše ime, u ime prolivene krvi, ja praštam krv za dva brata. Nije bilo lako ni malo, šta se dogodilo, proliveno je mnogo krvi tu. Zajedno sa njima i mi”. Međutim, ovo je prvi slučaj koji sa prvim kontaktom, praštali su krv. Nije tražio da se ide...

Eremire Krasnići: A gde su oni uzeli tu snagu da odjednom praštaju krv?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Mnogo interesantan osećaj.... Pa istorija nam kaže da ženske su junakinje i to bajagi jake.

Eremire Krasnići: Što znači, majka Hajrija je praštala?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Majka Hajrija, da, majka Hajrija, je bila bajagi prodorna u životu. Tako da ja nisam mnogo feministkinja, ali podržavam...

Eremire Krasnići: Možete da nam objasnite onu pojavu koju ste vi naveli da jedan čovek je odlučio ako treba da se prašta jedan krv ili ne? Koji je taj mentalitet koji je instaliran?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Mentalitet, izvanredno nizak.

Eremire Krasnići: Ko je bio taj čovek? Koji društvenu vrednost bih trebao on da poseduje?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: On treba da bude star čovek, da ima bradu do ovde {pokazuje rukom prema grudima}, i govorio je.... Sada ja sam bila pročitala “Kanun Ljeka Dukađinia”, i na osnovu “Kanuna Ljeka Dugađinija”, barem ženske ne treba ni da ulaze u *odi* [muška odaja] gde su muškarci, apsolutno a kamo li ja na ono vreme ja u *odama* Drenice ja sam pronašla odžak, mali tanjiri bakarni, i sa strane slama, sa one strane slama, a u sredini da se hoda. Znači, taman mi smo... probali i doživeli život jednog veka, koje ni sama ne mogu da zamislim. Ono koje nisam videla u mom životu, ni jednom. Ni sanjala nisam, a ne da sam videla, pa ni sanjala ne. I apsolutno nisam mogla da konceptiram njihov mozak, na kom stanju su ovi ljudi ovako.

Eremire Krasnići: Tako je bio život arhaičan u Drenici, ne?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Ha?

Eremire Krasnići: Toliko arhaičan je život u Drenici?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Časti mi, da. I kada sam otišla tek sam videla to je bilo veliko i izvanredno iznenađenje i to na dobro, znači, ljudi su počeli da pohađaju školu. Njihov nivo je bio više izvanredno dobar... sada njihov nivo je visok. A tada je bilo... jako mali broj ženski su bile školovane, da ne bih rekla uopšte. Znači moglo se brojati na prste. I zbog toga je ovo učinjeno, veoma nizak nivo ljudske svesti, znanja, koncept znanja, učinio je da budu tako vrlo niski. I mislim da nema, ovaj čovek nije kriv pa ni ostali ne, apsolutno. Ili ako je bio malo prije smrti on je vaspitavao svog deteta da: “Ti obavezno treba da se osvetiš za krv, da ubiješ određenog”. I tako je otišlo od ubijanja na novo ubijanje, ne znam da li sam jasna? I ono, ubijanje je stiglo možda do osme generacije.

Eremire Krasnići: I, koliko su ostarile ove slučaje obično, vi koji ste pomirili?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Pa bilo je slučajeva koje su išle do 20 godina, 25 godina, jer i one su bile različite. Bilo je slučaja da su umreli u zatvor, bilo je različito bilo je. Bilo je opasnih, kažem tri godine, pet godine. Imali smo zadnji slučaj kod Verrat e Llukës gde je ostala jedna devojčica da prašta krv svoga oca i dva svojih brata, ovo je bio specifičan slučaj. I tako redom.

Eremire Krasnići: Šta ste rekli ovim ljudima o Kanunu, mislim ima li nešto specifično?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Obično o Kanunu govorili su profesori...

Eremire Krasnići: Šta ste im rekli o Kanunu, pošto izgleda bio je jak za tu okolinu?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Govorili su profesori, govorili su profesori...

Eremire Krasnići: Šta ste im rekli da menjaju malo percepciju oko Kanuna?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Pa oni obično su krenuli pod motom da ovo, ovu akciju su otpočeli ljudi koji su bili u zatvoru, ljudi koji su mnogo patili, ljudi koji pate i danas. Vidi se da situacija svaki dan je opasnija. Videli su da nas prati policija, isterali su Boga mi, ali nisu mogli da nas uhvate. I to su videli i oni sami, i sve je išlo u ovakvim događajima, u ovakvim slučajevima morali smo da se osnivamo kako da ih ubedimo, da praštaju jer rat ide, počne. Mi i nismo znali da danas već... otpočne rat. I ovakvih je bilo... ne moj da misliš Eremira da oni slučajevi su se lako pomirili. Bilo je ogromnih poslova...

Eremire Krasnići: I kako... kako su se osvećivali ljudi kada su praštali, ovako malo na specifičan način? Šta ste vi primetili, koja vrsta oslobađanja vi ste primetili?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Oni kada su praštali, bilo je vrlo teško kada su izgovorili: “Da ja ću da praštam”, i odmah su počeli da plaču. I čestu su nama: “Da li bi mogao ti da učiniš ovo?” Znaš? “Ali u znak poštovanje za omladinu koja ima toliku volju, poštujem sav ovu akciju i u ime svima ovim dobrovoljcima koji rade, treba i ja da uradim”. I nas su doveli u raznim pozicijama, koje nisu bile naje povoljnije. Bile su stvarno teške događaje. Ali uvek smo počeli sa aspekta, rat počinje, treba da se pripremimo, mi kada idemo u rat, mi treba da se prvo ubijemo između jedan sa drugim i tek posle da se dohvatimo puške i da ratujemo sa ne prijateljom. Neko odmah se ubeđuje a neko kasnije, neko ranije i tako. Tako redom bilo je.

Eremire Krasnići: Ovi koji su se ubedili, njima im se činilo pravednije da izbegavaju na čist način ubijanja drugog? Jel bilo za njih lakše za to što nisu prinuđeni da ubiju nikog? Znaš...

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da...

Eremire Krasnići: ...da li je bilo slučajeva kada ljudi i nisu voleli da ubijaju?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Pa da bilo je slučaja. Ja, sećam se slučaja kada smo bili u dva sata posle ponoći, u Prekaze, zvali su nas. Bilo je jedan veoma težak slučaj da nisu napustili ni decu da idu u školi.

Eremire Krasnići: Zatvoreni?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Zatvoreni, znači. Imali smo, bilo je takvih slučajeva i to bajagi dosta. Otišli smo od tri časova pa do šest u jutro i bili smo primorani da sedimo krštenim nogama, inače drugačije ti nisi mogla da ulaziš u *odi*. Da sedneš krštenim nogama. Da, časnu reč! I uz poštovanja profesora Antonia i profesora Murat Bejta, mislim da je bio, bio je i profesor Šefćet Plana, ako ne pogrešim za taj slučaj... i dobili smo slučaj, dali nam časnu reč za sedam dana.

Eremire Krasnići: Za koliko?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Za sedam dana.

Eremire Krasnići: Za sedam dana.

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da. I posle jednog vremena... jer na tom delu radili su, radili su akcionih ljudi za pomirenje... i njih smo upoznali da tako i tako je slučaj, međutim opet je bila potrebna intervencija, naša intervencija, ponovo nastavili smo da pomažemo drugima i u Srbici, i na kraju i taj slučaj je završen.

Eremire Krasnići: Jeli ovo uticalo na njih da se osiromaše još više, sa činjenice da su bili zatvoreni?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, normalno i to na više načina su se osiromašili. Osiromašeni i zbog ne znanja, ne-školovani, i na preradu zemlje: njiva, polja. Za to što su bili na primer, vreme leta i proleća kada je vreme za sejanje naje osnovnije za život. I oni u tim stvarima morali su da se baziraju da im bude jasno da neće imati ni hleb da jedeš, i kada nemaš hleba i vode... jer njima voda nije bila unutra. Bilo je potrebno da se pešači i da stižu do česme. Tu više nije ništa bilo sigurno! Da ti ubijaju

sina, ženu ili koga ima da ubijaju?

Eremire Krasnići: Da li su ubili i žene ?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, ubijene su i žene.

Eremire Krasnići: Da se osvete za krv?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, da se osvete za krv.

Eremire Krasnići: Pa dali možemo da se vratimo ovom slučaju, kada ljudi nisu imali, nisu trebali da ubijaju i da su ostali zatvoreni, baš zbog ovoga? Za onaj slučaj kojeg ste vi pomirili?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, ima slučajeva, nije samo taj slučaj u Prekaze, koji se desilo. Bilo je i drugih slučajeva u Drenici koji nisu hteli da izlaze da se osvete. Nezavisno, ono što je gore i naje gore jeste jer oni su bili pod pritiskom okoline gde su živeli. “Evo ovaj ne smije”, da li zaboraviš? U svaki način koristili su razne pritiske samo da guraju...

Eremire Krasnići: Da utiču...

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da utiču, znači. I vlast u to vreme bio je u boljem u komotnom stanju da utiče, je uticao, i to na veliko. Jedan je rekao, jedno lice na primer, mi kako smo uzeli informacije da isti radi u SUP-a na ono vreme, ozbiljno da, i uticao je da uradi ovo što je uradio. Mnogo slučajeva je bilo naročito u Drenici, bilo je deo mnogo i najviše oštećenih. Ja sam zadovoljna mnogo kada čujem danas, kada idem i posetim, čujem da veliki broj žena danas su zapošljene, one su intelektualke, one.... Na ono vreme je bilo bajagi problem.

Eremire Krasnići: Jeste li držali skupove u Drenici?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, bilo je i u Drenici, da. Mi smo dali i u *youtube*, videla sam, da smo mi držali sastanke gde su se praštali krvne osvete. Ali, sasvim na kraju, ono krajne mi smo imali kod Verrat e Llukës. Da imali smo dva ili tri ja mislim i u Drenici imali smo.

Eremire Krasnići: Znači vi govorite za ono doba februar–maj?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da.

Eremire Krasnići: 1990?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Tako.

Eremire Krasnići: Okej. Da li možete da mi kažete kako ste priveli kraj ovome poslu u terenu, u Drenici i kako si nastavila posle u Peći, u Lap?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da. Kada smo mislili da smo završili svaki slučaj, mada mi nismo bili okružili završetak, jer nije nešto što može da se zatvara jer su velike potrebe. Možda i ne znam... *baca* Anton je primetio u mene neku odlučnost malo više nego obično, kada sam ja odlučila nešto da uradim, dok nisam videla kraj nisam znala da stanem. Često puta on mene je skrenuo pažnju, “Ibe {i uradi sa rukom, lakše, polako}”. Reko: “Ne, ja da slušam tebe, treba da spavam *baca* Antone”. Jer on je našao neki lagan i lep put i takav je bio u svemu. Često su se pojavile neke slučaje da stvarno je samo tako i trebalo da se uradi, mnogo je bilo potrebno i vredno što je bio prisutan, i... jer njega su njega mnogo poštovali u Drenici, *baca* Antona. Poštovanje preko svake mere...

Eremire Krasnići: Za to što je on njih studirao?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da, on je studirao i imao je i one svoje...

Eremire Krasnići: Poslovice...

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Svoje poslovice svoje. Tako da mi smo imali veliku radost što smo mi njega imali, *baca* Anton prezentira.

Eremire Krasnići: Jer su ga poznali ljudi tamo?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Ha?

Eremire Krasnići: Da li su ga znali tamo?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da, znali su ga, znali ga, znali. Nekoliko njih kako da ne, obavezno. Pa i tražili su ga. Kad smo mi otišli u nekom slučaju, oni su ga tražili, nas nisu htele da nas prime: “Ne, *baca* Anton”. Bili smo primorani da ga uzimamo njega. Pa možda da dolazimo u Prištini da ga uzimamo, ili ako je bio kod Bisljima da ga uzimamo. Ovako je bilo u ono vreme.

I ja... jer mi obično smo se pomagali između, ako sam pozvana u Peći, ja sam otišla na jednom slučaju, ako su oni mislili da mogu da dajem moj doprinos tamo. Pa i ja sam mogla da njih pozovem u Drenici, kada sam već znala da Mirveta ili Hava može tu da daje doprinos. Tako da, nismo se ustručavali. Jer mi smo se upoznale i poznali smo ljude. U glavnom, uglavnom mi smo se poznavale i nije bilo nikakvih problema. Bila sam i u Lap i u Peći. U Peći ja sam učestvovala jednom slučaju (uzdahne)... nema popustila sam ime sela. Tamo smo se sastali sa Fljamurom, Fljamur Gaši.

Eremire Krasnići: Isnić?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Ne-e. Setiću se ja kasnije, da verujem. Žao mi je, ja se izvinjavam, ali...

Eremire Krasnići: Ne, ne, ništa.

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Mogu da se dešavaju ove stvari. I tu smo završili posao, tamo smo završili praštanje jedne krvi. I tu je bilo jako interesantno. U to vreme dok sam ja bila tamo, zvali me u Lap. Profesor Šefćet Canhasi i profesor Murat Bejta, oni su radili u tom rejonu. Nisu propustili, jedino ako smo mi pozvali na nekom slučaju, došli su i oni i učestvovali su sa nama. I glavna je bila kod Verrat e Llukës, i nema...

Eremire Krasnići: Jesu li bili slučajevi sa razlikom prije izlaska tamo od regiona do regiona... priroda slučajeva?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da, da bilo je razlika mnogo. Bilo je slučajeva, na primer, slučaj majke

Hajria, mene mi bio naje osetljivi. Bilo je i težih slučajeva, ali evo meni slučaj majke Hajria je bolelo mnogo jer ona se pokazala mnogo plemenita, nije bila teška, nije nas vređala. Ona nas primila u svojoj kući u tim uslovima, kako je bila. Nju ne mogu nikako da je skinem... u mislima mene stoji ostavila mi više utiska. I mene je mnogo ostavila utiske, i dan danas ostala sam istim utiscima, i mi žene smo hrabrije i ne može niko da nas korumpira lako. Ja ovako verujem, samo pojam biti ženska, mi smo nežne, ipak drugačije od muškog sveta.

Eremire Krasnići: Mislila sam više, mislim zbog vrsnih regiona ima i vrsnih mentaliteta. Da li je ovo uticalo da i slučaji budu...

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Drenica i Peć, Pečki region, normalno da su bili slučaji malo teži, bilo je. Pa da ne govorim i o Kanunu, za onaj deo prema Rugovo, jer tamo zna se uglavnom Kanun je imao glavnu... imao o, imao... dominirao je u svakom aspektu. Možda ti u Drenice imala si prostor, oni u onoj zoni tamo imali su više....Ja mislim da u celo Kosovo, na nivou Kosova, Drenica i sa strane Peći uone strane Dukadinia, bilo je teških slučajeva.

Eremire Krasnići: Znači bilo je razlika?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da, kako da ne, kako nije bilo. Sa strane Gnjilana bilo je, ja ne kažem da nije bilo, ali bili su slučaji malo pitomije. Lap je isto imao, pa ako ulazimo malo više u dubini bilo je teških slučajeva, međutim ne toliko od mnogo težih. Jer normalno, smrt prema smrti ima razlike. Imali smo na primer slučaj jednog deteta, kojeg je izgazio jedan sa kolima, u Prištini. Bilo je to negde prema Vranjevcu, barem tu sam bila kada su dali novo ime Vranjevcu. I, on je aludirao da je njemu neko namerno izgazio kolima i kada su izašli na suđenje, dete, kada su izvršili obdukciju, dete je bio umro prije saobraćajne nesreće. Da, jer je bio umro, ili ne znam kako. I sada on je aludirao u isti: "Ne, meni su namerno ubili". Je si li primetila albanac kada ulazi u neke izgubljene puteve, ne umije da izlazi.

Ne može čoveka da namerno da izgazi niko, namerno nikako mi ne ulazi u glavu. Pogotovo u ovo vreme, u 21. veku, apsolutno. Mada, još ima slučajeva. Sada su malo ređe. Još nas traže. Ali mi od onoga puta kod Verrat e Llukës, kada su bili zatvarali slučajeve, nismo intervenisali u ni jedan slučaj, jer to se zatvorilo sasvim tamo...

Eremire Krasnići: Kako je bilo kod Verrat e Llukës, možete da mi kažete? Koje je vaše lično iskustvo?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Kod Verrat e Llukës bilo je naje veće iznenađenje ka u životu, koju sam mogla da doživim: “Uau”, to su, kod Verrat e Llukës. Sama prisutnost tolike mase ljudi, tolika podrška od onih ljudi, tebe te tera da se osećaš božanstveno, i samo ponosno. Samo da su imali još krila orlova i da su počeli da hodaju....I sa svih strana su bili okruženi [sa] policajcima, blindirana vozila, Boga mi i tenkovi. I nisi znala... nisi imala ni... u ni jednom momentu nisam se plašila da može neko da baci jednom. To je mene ostavilo veoma velike utiske.

Drugi Deo

[Govornik nastavi razgovor od prvoga dela intervjua]

Ibadeta Bunjaku - Ahmetaj: U jutro obično ima li smo sastanke pored Instituta Albanologije, ja, Adeljina, Fatos, Mentor, Agim. Od tuda nastavili smo i otišli. Putem je bilo blindiranih automobila sa svih strana. Svugde. Ali ne mogu dobro da se setim i profi da li je bio sa nama, profi Hajrulah Gorani. Imali smo, pošli smo sa pet auto vozila, mislim. Sa najboljem zadovoljstvom, patriotskih pesama koje daju volju i motiviraju malo. Stigli smo kod kod Verrat e Llukës, nakon tolikih peripetija, u bekstvu sa ulice do ulice ni približno da stižemo, apsolutno do određenog mesta. Međutim na sreću mi smo imali čoveka iz Peći u našim kolima i on je znao kuda se može, kuda nas vodi jedno, kuda drugi put, inače u tim krajevima da se idemi nismo znali osim ono...

Eremire Krasnići: On je vama pokazao put?

Ibadete Bunjaku - Ahmetaj:... put, da, puteve okoline Peći. I ono dok nisi ušla u Peći odmah iz Prištine bilo je sav put sa blindiranim auto vozilima. Policajac koji pita: “Kuda ideš ti, zašto ideš, gde si krenuo?” Tražio bi ti ka ličnu kartu: “Ti si iz Prištine?” I ovako su bili razni razgovori mnogo... ljude su zaustavili da im ne daju da ide. Ali nisu mogli da postižu cilj jer kod Verrat e Llukës su bile prepunjeno ljudi. Kako se predviđalo tu su bili petsto hiljade ljudi su bili prisutni.

Bilo je jedan dan pun života. Možda mi smo otišli tamo da umremo, ali sreća evo danas živimo. Jer mi apsolutno nismo razmišljali za smrt, pa i ako umremo to je jedna divna stvar na ovom svetu, koje možemo da dajemo za Kosovo. I...

Eremire Krasnići: Koliko krvnih osveta su praštane?

Ibadete Bunjaku - Ahmetaj: U opšte?

Eremire Krasnići: Pa mislim toga dana?

Ibadete Bunjaku - Ahmetaj: Ne toga dana su praštane, to je bilo na nivou Kosova, tamo su samo proglašene.

Eremire Krasnići: Jesu li sve predstavljene ?

Ibadete Bunjaku - Ahmetaj: predstavljene su sve krvne osvete. Osim ako je bilo još nešto što su praštali toga dana, inače tamo su sve predstavljene krvne osvete.

Eremire Krasnići: Svaki slučaj koji se praštao do toga momenta su prezentirane tamo?

Ibadete Bunjaku - Ahmetaj: Pa da sve slučajeve koje su... kod Verrat e Llukës je bilo zatvaranje svih slučajeva.

Eremire Krasnići: Htela sam da pitam nešto lično. Spomenuli ste vi da ste vi bili studentkinja kada ste se uključili u grupi rudara...

Ibadeta Bunjaku - Ahmetaj: Da.

Eremire Krasnići:... i, i oni su spomenuli praštanje krvi. Da li ste imali neku preporuku direktnu sa rudarima? Inicijativa...

Ibadeta Bunjaku - Ahmetaj: Pa da ima...

Eremire Krasnići:... o praštanju?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj:... da izašlo je i od tuda. Kao, recimo ima dosta koji smo bili tamo, mi smo bili kao prvi inicijatori, početnici na praštanje krvne osvete.

Eremire Krasnići: Mislim, da li su bili inspirisani od rudara, ako su imali neku vezu sa...

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da, kako da ne.... Mi smo bili uvek inspirisani od njih jer oni su apelovali non-stop. Mi smo isto pozivali i mi sa njima i njih smo podržavali istovremeno, jer ti možda si mlađa, ali ako znaš da jedna delegacija je otišla od nas da obiđe rudare u Trepči. Bio je Fadilj Krieziu na čelo sa njim a i vratio se i pokazao je studentima. Bili smo negde pet-šest ljudi. Ja nisam išla dole u horizontima. Fadilj je bio sa četiri mladića, mislim...

I normalno da su ove stvari motivi. Motivi, ti uzimaš malo tu malo tamo.... Možda jedan pendrek od policajca, kako su ga nazvali ranije, ti si dobio batine ali to je bio i ostao kao motivacija da se boriš protiv njega. I nema reči više, rudari su bili dobra motivacija, koliko dana bili su zatvoreni u devetom horizontu i osmom također, bez jela i piće, to je bajagi... samo albanci mogu da rade ovo. Mi smo ušli u svetskoj istoriji za ovakav čin, za ovaj gest.

Eremire Krasnići: Kada su se završili, da li su istovremeno završene i praštaj krvne osvete, da li ste vi nastavili sa aktivnostima?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Ne, nismo mi imali više ni jednu aktivnost koje može da se istakne. Bilo je neki slučaj tu i tamo, mada su kod Verrat e Llukës bilo svemu kraj, ali bilo je. Nas su tražili policija non-stop. Ti si bila pod istragom. Ja sam prisustvovala i u slučaj rektora Univeziteta, onog katolika...

Donjeta Beriša: Marjan Demaj?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Marjan Demaj. Bila sam u njegovu porodici, ja lično, Bisljim, bili smo... Njemu su ubili dva brata. Ako mi je spisak tu, u spisak sam sve ubacila, ne bih znala tačno. I za njegov slučaj, bili smo dva-tri puta i posle ostavili smo rejonu Kline tamo, zatim onaj u Mališevo mislim da je

bilo tamo blizu Mališeva, do Kline. I ovaj slučaj ostavili smo mi rejonu Klina neka nastavi.

Eremire Krasnići: Jeste li bili pod istragom posle, nakon praštanja krvne osvete?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da...

Eremire Krasnići: Kako ste se kretali posle?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj:... Ne, slobodno, apsolutno. Apsolutno, ni jednom nismo mogli da budemo slobodni. Uvek mi smo imali ljude koji su nas pratili, koji su pratili naše stanje i da nas štite. Celo vreme. Jer baš onu slobodu nisi mogla... po gotovo ja što sam bila i od porodice koja bila... Ali ja sam se udala i malo sam im izgubila trag [put] sada. Ja sam se udala '93. godine. Udala sam se u selo Hogošt. Imam četvoro dece, dve cure i dva sina. Mojoj starijoj ćerki ime je dao *baca* Anton, i dao ime Urata.

Urata je sada studentkinja u Fakultetu Arhitekture, četvrta godina. Doruntina je završila Fakultet za Engleski jezik, sada nastavi dastudira u Pravni Fakultet, druga godina. Atdeu je ove godine maturant, sutra ima matursko veče. Dorantina imam naje mlađeg sina on je na desetom razredu. On je fudblista, portir za Prištinu sa U17, i u ovo doba on je dosta motivisan, možda i od mene, i mogu reći da me jako podržava podržava nas i u U17 za Kosovo.

Eremire Krasnići: Kakve su bile '90. godina sve do rata, kako je bilo za vas, za vašu porodicu?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Za našu porodicu li? Hogošt je poznato mesto gde su imali mnogo ljudi patriota, jedan od njih je i Isa Kastrati, koji je baš od Hogošta, mnogo je bilo ljudi visoko školovani, intelektualci. Ja sam tu videla da žena nije bila denigrisana preko mere znači. Ako ti voliš da radiš, imala si prostor da se školuješ, da radiš i sve i svega. Međutim u mesto gde sam ja u ambijentu gde sam ja bila udata nije bilo mnogo školovani ljudi. Moj muž je inženjer, magistar geologije. Mi smo se zaljubili u Prištini i posle smo se uzeli. Međutim ljudi sa kojim treba da živimo nisu bili sa nekog nivoa, šta ja znam.

I počela sam da razmišljam kako da porastemo decu... kako radati... jer posle jedne godine, posle

jedne godine ja sam dobila Uratu. I šta da mislimo, kako da prebrodimo ovo, kako vaspitavati ovo dete? Ja sam bila navikla na drugo vaspitanje, sasvim drugo. Ja sam stekla neke u kuli, i nisam mogla da zamislim nikako, gde su ovi ljudi, kako žive....Tako da, počeli su da govore sa nama, sa onom okolinom, sa onim ljudima tu u blizini. I počeli ljudi da se samo svete, počeli da obuju suknje, časti mi počeli i minića da obuju. Ali meni izgleda da su otišle većom brzinom na visokom nivou, većom brzinom nego da je bilo potrebno, jer ja mislim da za sve treba korak po korak i da se ide na sigurno i bolje je, *step by step*.

Ja deset godina bila sam ne zaposlena. Posle studiranja i završila sam magistraturu u Menadžment Obrazovanja sa prosekom ocene devet. Posle desete godine mene su primili u školi u selo Hogošt, takozvana "Skenderbeu", kao profesorica Albanskog jezika. Ja sam se potrudila da dajem svoj doprinos na svakom načinu. I sa predavanjem... jer i u času ako nije da se održava malo atraktivno i sami đaci nisu za interesovani da slušaju nemaju neki utisak da slušaju, ali kada njima daješ neki motiv onda je sasvim nešto drugo.

Jedanaest godina radno iskustvo u prosvetu, ja ni jednom nisam imala u mom životu nisam imala problema sa učenicima i ni jednom ni jedan učenik u mom životu nisam isterala van, sa časa, nisam isterala ni jednog i to nikada ne volim, to ne obožavam. Nikada u životu nisam htela da vređam ni jednog učenika, ni moju decu ne volim da vređam, jer ja smatram da je to mnogo nisko, jedno mlado biće da vređaš sa nepovoljnim rečima, i što znam ja.... I posle ovoga, nakon jedanaest godina, predlaže mi da budem direktorica u školi... obdanište "Filizat" u Kamenici, gde i danas radim.

Sada godina, prije tri godina, znači ispadne 2015, 2014. godina, mene su izabrali predsedavajuću za Neformalnu Grupu Žena u Kamenici. Budžet je bio negde... budžet imali smo dovoljno pod podrške Predsednika. Opština i Neformalna Grupa za Žene, dobila je jedan svoj fond od 20 hiljada evra. Na tom fondu od 20 hiljada evra bilo je potrebno znati dobro i kuda može da se i kako treba da se radi. Ja sam odlučila da ove moje saradnice od ovoga fonda, jedan deo da ide za neformalno školovanje žena za to što su bili na teškom ekonomskom stanju i drugih razloga i nisu mogli da nastave njihovo školovanje u srednju školu. I ovo je jako dobro otišlo. Mi smo poslali jedno 24 žena da se školuju neformalno. Završili su četvrtu školsku godinu, škole sa drugih profesija i razno, ekonomija, i od kud bi znala ja šta sve.

Počeli su opet da podržavaju istu inicijativu sa četiri muških i 20 ženskih. Znači, otišle su dva dela ove storije koje su završile srednju školu, koje danas su studentkinje, koje su nastavile svoje. Da, učenje nije samo ovde, ali to je razno vrsno i različito. Tri od njih su postale biznismene. Jedna je kod "Tradita", koja konsumira tradicionalnu hranu. Kako je završila srednju školu, otvorila je, tako reći svoju prehranjeno proizvodnju. Druga, je otvorila za šnajderke, imamo ih dve koje su otvorile svoje male biznise za krojačice. Što znači, radi se izvanredno dobro u ovom aspektu.

Imamo i kurs za frizerke, "Kaci", gde su pohađale oko 15 žena. Pet njih su pohađali sa participacijom [jedan deo], i 15 žena su pohađale sa pola plaćanje, pola su platile Grupa žena i pola one same. Od prilike pedeset evra mi smo platili, i pedeset su one same. I jedan deo odlučili smo da dajemo starcima, onim starcima koji nemaju nikakvo starenje i nadgledanje. Imali smo iz opštine Kamenice, imali smo tamo oko pet njih u Staračkom Domu, u Staračkom Domu u Prištini, iz naše opštine, kojima smo davali po jedan paketić skroman u vrednosti od 25 evra, svakome po jedan paketić. Bili su oko 25 staraca, muž i žena, kojima je dodeljeno ovo, i pet Srba.

Eremire Krasnići: Sve ovo u okviru čega?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Ne Formalne Grupe Žena.

Eremire Krasnići: I istovremeno vi ste i direktorica u?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Od budžeta..

Eremire Krasnići: Direktorica u obdanište?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Da, da istovremeno i direkt... pa u ono vreme nisam bila direktorica u obdanište, u to vreme ja sam radila u kao član Skupštine Opštine. Znači, sada ispadne '14, 2014. godine, zatim ja dolazim kao Direktorica u obdanište.

I u ono vreme mi smo delili za majke sa kancerom na dojke; deli li smo za porodice... decu sa ograničenim sposobnostima, siročadi. Deli li smo za Udruženje [za lica] sa ograničenim sposobnostima, tu smo davali i petsto evra za jednu šetnju po Kosovo, mi smo delili... ne mogu da se

setim svemu; onima teškim bolesnicima koji su, imali smo i decu sa takvim bolestima, nepokretni, mi smo delili sredstva iza onu decu, i tu mi smo participirali [participirali] i za ove, mobilni što je...

Donjeta Beriša: Mamografija? Mamografiju?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj:... za mamo grafiju, mi smo dali oko dve hiljade evra. Bilo je u Kamenici, na nivo Ne formalne Grupe Žena poslanice. I tako je...

Eremire Krasnići: Sa ratom kako ste prošli u vašem rejonu? Bilo je malo tiše, zar ne?

Ibadete Bunjaku – Ahmetaj: Da bilo e tiše u celom rejonu. Za rat nisam imala priliku, nisam imala šansu da idem u rat. Bila sam trudna na osmom mesecu sa sinom, Atdeu. Mnogo interesantno ali nije se osetilo rat tamo ne nije mnogo. Na dan Bajrama pravili su i baklave, sve dok nisu ušli po kućama, tada videli smo šta je. Ja sam imala i dva starca bolesnih. Jedan od, svekrva je bila epileptična i muž joj od... tromboze, svekrvo. Kada je ušla ofanziva, unutra, Urata je bila mala i Doruntina mnogo mala... barem muž mi kaže: “Da li se plašiš?” Reko: “Ne, ni malo. Jednom ima da umremo. Kao danas kao sutra.”

Zatim, jedinu boljku sam imala, zašto da umirem a da ne ubijem jednoga! Da ti ulazi u kućna vrata... jeste časti mi, on ti ulazi u kući da te masakrira i da ga pustiš da izlazi... puf, ovo me užasno boli, mnogo. Ali...

Eremire Krasnići: Šta su vama uradili?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Isterali nas napolje, znači bili smo unutra i od... bili smo unutra ja i muž deca, dve moje cure. Međutim, starci su bili nepokretni. I oni pitaju na serbsko-hrvatskome: “Ko su ovi?” Muž reče: “Ovi su moji roditelji” Oni koji su ušli kod nas u našim kućama, bili su redovna vojska. Oni nisu pravili velike štete, uporedo sa onim Arkanovima kada su oni stigli. Izgoreli su blizu četiri kuće. Ubili su dvojicu tu, isti su ih prošetali, i na kraju pošalili su, zamisli sasvim u jedno drugo selo, u Karačevo... ja ne znam dali znaš gde je to selo, Karačevo? I zatim javili su sutradan da taj i taj čovek je poginuo u Karačevo. Celu noć zadržali su njih u džamiji Karačeva i sutra dan su njih transferisali za Hogošt.

Rat nije nikada dobrodošlo. Ni jednom nije dobrodošla kada bih se postiglo da se rešavaju poslovi sa ravnodušnost i na redovan način, ali Albanac ne može da trpi okupatora.

Eremire Krasnići: Da li imate nešto dodati za kraj? Da nije nešto ostalo, šta nismo čuli?

Ibadeta Bunjaku – Ahmetaj: Za kraj ja bih dodala? Dodala bih to da roditelji, majke naročito da se više angažuju sa njihovom decom, jako malo se angažuju. Da ne bih rekla, uopšte. Deca nemaju potrebno vaspitanje, nije na potrebnom nivou. Naročito ja vidim više majke: “Vala ja idem da radim samo što mi se ne sedne kući.” Zašto da ostavlja svoje dete da ide u stramputici, raznim stvarima, ja ne mogu, ja se ne slažem. I ja sam majka koja radim. Radim osam časova.

Ali ako je u pitanju moje dete ja ima da se osvetim njemu do šest sati u jutro, i ni jednom, baš ni jednom ne kažem, ja sam umorna. Ili ja sam se umorila, ne mogu, imala sam mnogo poslova, mnogo... i poslovi menadžera, ti znaš sama kako su, i koliko ih ima, koliko imaš pritisak, koliko.... Međutim ja za decu uvek sam *online* [spremna]. Kada oni imaju potrebe za mene, jer deca uvek imaju potrebe za roditelje... . Ja lično godinama i puno vreme sa decom ostala sam do u šest sati u jutro, sa mojim ćerkama ja sam ostala do u šest časova u jutro. Svaki problem, sve i svašta mi smo zajedno prerađili, zajedno. I zahvaljujući ovim stvarima, komuniciranje ima, za to su danas ovde gde su.

Eremire Krasnići: Da li da okružimo naš razgovor?

Ibadete Bunjaku - Ahmetaj: Zahvaljujem vama mnogo za to što ste na dali priliku da se jednom ispričamo i da menjamo naša mišljenja za našu prošlost. Možda nismo bili baš na način kako treba, izvinjavam se ali uprkos svega ja se zahvaljujem.

Eremire Krasnići: Hvala!